

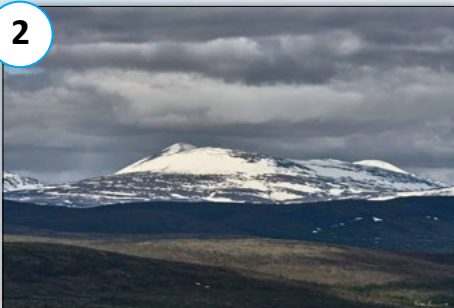
Dovddat go luonddunamahusaid?

Čále rivttes nama govvii. Gearddut mángii ja iskka man guhkes áiggi geavahat. Gii lea jođáneamos?

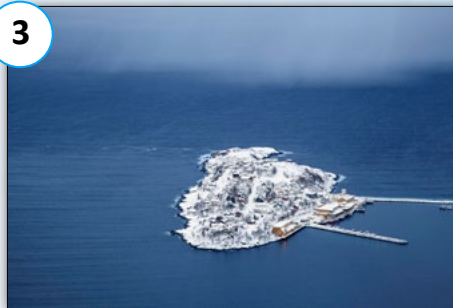
1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

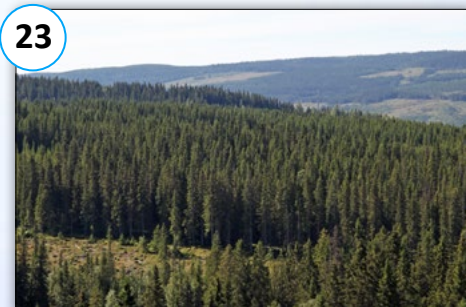
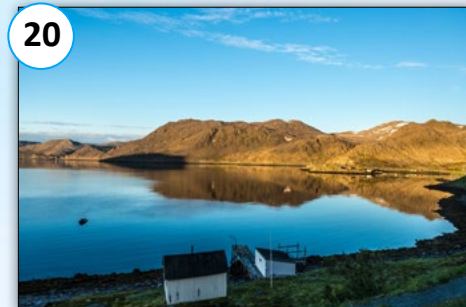
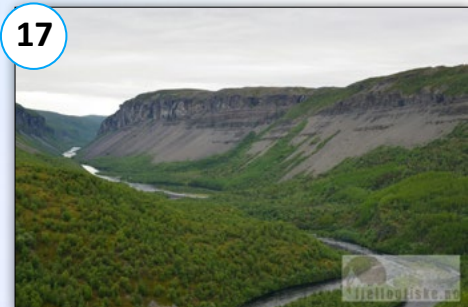
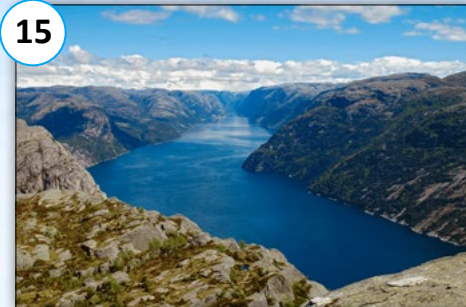
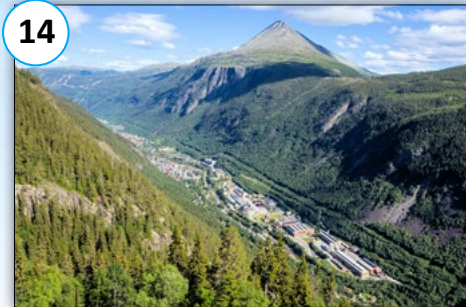

11

12

Ruossalassánit

Vástit gažaldagaid ja gávnnat mii sániid ihttá vulosguvlui.

Čále vástádusa dása:

1. Norgga guhkimus vuotna.
2. Nordlánda guhkimus vuotna.
3. Eana maid jiehkki luvvii ja mii bázi váriid ja meara gaskii go eana loktanii ja jiehkki suddai.
4. Siskkimusas vuonas.
5. Norgga viidámus duottar mii leavvá gitta Ruđii ja Supmii.
6. Romssas ja Oarje Norggas leat alla, ... bávttit.
7. Norgga stuorámus suolu.

↓

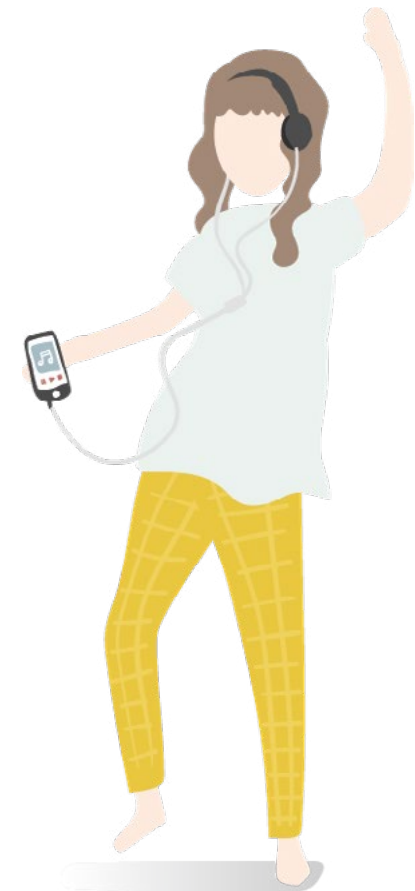
1.																			
2.																			
		3.																	
4.																			
5.																			
			6.																
				7.															

Mu barggut miehtá jagi

Smiehta ja árvoštala maid don barggat geassit, dálvet, giđđat ja čakčat!

Pláne ja filbme iežat bargguid ja friddjaáiggedoaimmaid. Daga dása loahpageahčen skuvllajagi redigerejuvvon **iežára** ja mital maid don barggat daid iešguđet jahkodagaid doppe gos don ásat.

Muitte fal mitalit gos don orut.

Párrabargu

Guovttis lohkaba vurrotlága fylkkaid birra, ja nubbi galgá dieđuid mielde árvvoštallat guđe fylkka birra son lohká.

- 1. Hei, mu namma lea Kari.** Mu fylkkas leat ráját eará riikkaide, nammalassii Supmii ja Ruššii. Mu fylkkas lea Norgga vuolimus olmmošlohku, muhto lea areálá dáfus Norgga stuorámus. Stuorra oassi lea duottar mii muhtin báikkiin álgá jo rittus. Mis leat garra dálkkit/biekkat dálvet go davvebiekkat bossugohtet ja siseatnamis leat Norgga buollašeamus dálvvit. Goahccevuovddit leat Beahčaveajis, Kárášjogas ja Álttás. Muđui leat lagežat, subit, sieđggat ja skierrit. Eanaš eatnamat geavahuvvojit boazoguohtumiidda. Muhtin johkalegiin lea šibitdoallu. Guolásteapmi lea dehálaš min fylkkas. Measta buot guolli mii vuvdo ja borro Norggas ja fievrriiduvvo máilbmái lea dáppe bivdojuvvon. Olmmošlohku lea sullii 75 000. Mii lea mu fylkka namma?
- 2. Buorrebeaivi, mu namma lea Jovnna** ja mun orun Valdresis. Mu fylkkas ii leat riddu ja lea guovdu Norgga. Min fylkka birra leat ollu eará fylkkat: Akershus, Oslo, Møre og Romsdal, Hedmárku, Sogn og Fjordane ja Trøndelag. Dáppe lea duottar allodagain ja vuovdi vuolleeatnamiin. Dovddus várreguovllut leat Jotunheimen, Dovre ja Rondane. Mis leat Norgga alimus várit ja čiekŋaleamus

vuonat. Mis leat buolaš dálvvit ja báhkka geasit.

Stuorámus báiki lea Lillehammer, ja dovddus Leahki lea Gudbrandsdalen gos lea sihke vuovdedoallu ja šibitdoallu ja veaháš gordnegilvin. Olmmošlohku lea birrasii 190 000. Mii lea mu fylkka namma?

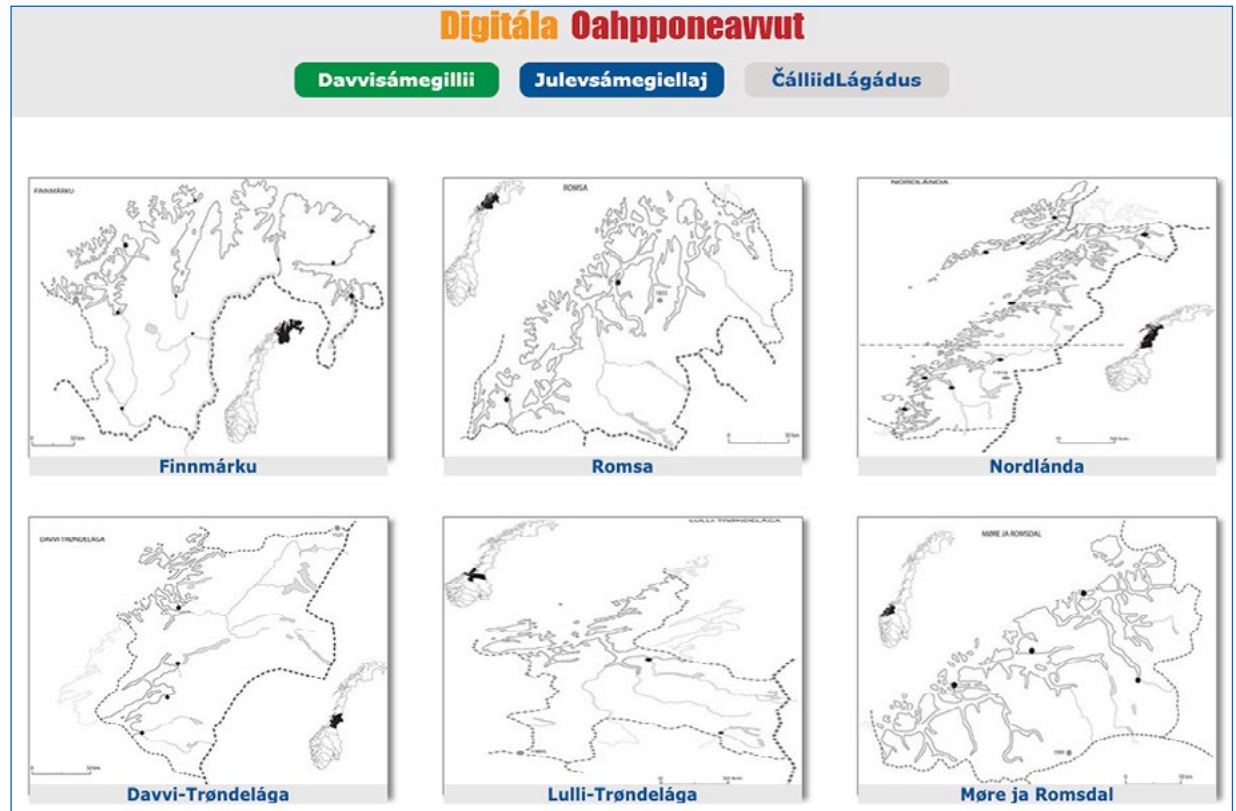
- 3. Hei mu namma lea Siv,** ja mun orun Seljes, gitta davimusas ja oarjimusas min fylkkas. Mu fylka lea oarjin Norggas. Das leat ráját Hordalándii, Opplándii, Buskerudii ja Møre og Romsdalenii. Min fylkkas áset su 111 000 olbmo ja mis lea Norgga guhkimus vuotna; Sognefjorden. Mis lea ollu arvi, muhto go orrut nu guhkkin lullin, de mis lea liekkas ja dan dihte maid buorre šaddu. Ollugat šaddadit dáppe fruktamuoraid ja murjiid ja ráhkadit sávta ja measttu dain, ja dii buohkat sáhttibehtet oastit daid buvddas. Mii lea mu fylkka namma?
- 4. Hei, mu namma lea Tonje** ja mun orun Lindesnesas, gitta lulimusas Norggas. Dáppe lea ollu riddueanadat ja garra biekkat mat bohtet oarjin ja lullin. Dálvit sáhtta siseatnamis šaddat -8 gráda ja rittus -2 gráda. Mis lea uhcán muohta, eanaš arvi dálvit. Geasit leat lieggasat ja dávjá arveoavttit maŋŋá gaskabeaivve. Mis leat buorit šaddoeatnamat ja muhtimat šaddadit ruotnasiid ja murjiid. Mu fylkkas leat ráját Rogalándii oarjin ja Telemárkui nuortan ja davvin. Birrasii 300 000 olbmo áset mu fylkkas. Mii lea mu fylkka namma?

- 5. Hei, mu namma lea Asgeir.** Mun ásan Norgga stuorámus gávpojis mii maddái lea sierra fylka ja giella. Davvin lea min fylkkas rádjá sihke Buskerudii (Viken 2020) ja Opplándii nuortan ja oarjin birastáhtta Akerhus fylka. Dáppe leat báhkka geasit ja čoaska dálvvit dannego mii ássat siskkimušas vuonas. Dábáláččat muohtta ja vuotna jieŋu, muhto sáhttet maid leat ollu jagit ahte ii muohte ja jieŋu oppanassiige. Dušše šlahtta ja arvá. Dáppe ássat birrasiid 680 000 olbmo. Min fylkkas leat Sturradiggi, Gonagasa šloahtta ja Holmenkollen njuikenluohkká. Dáppe leat eanaš hálddáhuslaš bargosajit ja gávppašeapmi. Mii lea mu fylkka namma?
- 6. Bures, mu namma lea Juovsa.** Mun ásan Divtasvuonas ja lean sápmelaš. Mu hálán julevsámegiell suopmana. Mu fylka lea Norgga guhkimus ja seakkimus fylka. Mis lea guhkes riddu ja guolásteapmi, erenoamážit dorskibivdu ja riddokultuvra lea dehalaš oassi min árgabeaivvis. Mis leat alla, čohka baktevárit ja baktesullot. Seammás leat ollu gáddeduobadasat main leat čáppa, jalges sáttogáttit. Ollu turistat bohtet juohke jagi deike vázzit bávttiid mielde ja guolástit. Báddádjo lea hálddáhusbáiki ja stuorámus gávpot. Doppe lea universitehta ja buhcciidviessu. Davvin mis lea rádjá Romsii ja lullin fas Trøndelágii. Oarjin lea riddu Norggaáhpái ja nuortan fas rádjá Ruttii. Dáppe ássat birrasiiolbmo. Mii lea mu fylkka namma?
- 7. Bures, mu namma lea Dag.** Mun ásan Trysilis, Sámi lulumus fylkkas. Mu fylkkas lea rádjá Trøndelágii davvin, Akerhusii lullin, Ruttii nuortan ja Opplándii oarjin. Mu fylkkas ássat sullii 200 000 olbmo. Mu fylka lea siseatnanfylka. Dat mearkkaša ahte mis leat buolaš dálvvit ja liegga geasit. Hamar lea stuorámus čoahkkebáiki ja stuorámus jávri lea Mjøsa, muhto Femunden lea measta seammá stuoris. Ollu olbmot barget vuovdedoaluin go mis leat ollu stuorra beahce- ja guossavuovddit. Muhtimat barget eanandoaluin. Mii mu fylkka namma lea?
- 8. Buerre bieijie. Mu namma lea Birje.** Mu fylka lea gasku Norggas, ja dat lea duolbbas ja doppe lea buorre eana ja danne okta Norgga stuorámus eanadoallofylka. Mis lea gal okta stuorra gávpot mii lea hui dovddus Nidarosdomena geažil ja danne go dáppe lei vuosttaš gearde og sápmelaččat ledje čoahkkanan jagi 1917. Daddjo maid ahte Bassi Olav lea hávdáduvvon Nidarosdomena vuollái. Mu fylkkas lea rádjá sihke Nordlándii, Opplándii, Møre og Romsdalenii ja Hedmárkui. Eanaš olbmot orrut Troandinuona birra, ja Plassje, Snåase ja Engerdal leat lulli-sámi guovddáš báikkit. Dáid guovlluin lea maid boazodoallu.

Bargobihtát fylkkaide

Párrabárgu

1. Vállje ovttá amas fylkka ja iežat fylkka.
2. Geavat atlasa veahkkin ja merke fylkka stuorámuš gávpogiid/čoahkkebáikkiid, jogaid, váriid, vumiid, vákkiid, legiid ja jávrriid ja eará čuoggáin ja namain.
3. Loga fylkka birra neahtas (várut ahte válljet duohta ja rehálaš neahtasiidduid) ja čále fáktádieđuid juohke fylkka birra. (industriija, luonddu; leatgo ollu jávrrit, leago riddu, vai jeakkit, duottar... jna, man ollu ássit, areaála, turistageasuhusat, čilge gos Norggas dat lea, ja makkár fylka/fylkkat leat bálddas)

Deaddil gova ja mana neahtasiidui dahje liŋkka bokte:

<https://calliidlagadus.org/do/norgga-fylkkat.html>

Prošeaktabargu «Olles Norga»

Min riika lea juhkon viđa oassái

- davvi-Norga
- gaska-Norga
- lulli-Norga
- oarje-Norga ja
- nuorta-Norga

Dahket joavkkuid main leat 3-4 oahppi juohe joavkkkus.
Válljehek OVTTA riikkaoasi. Ásahek ižadet prošavtta.
Dii mearridehpet ieža maid váldit mielde ja maid dii
hálidehpet gávnnaht.

Válljehek presentašuvnnareaiddu ja muitalehket earáide
ceahkis maid dii lehpet gávnna dán riikkaoasi birra.

Ollu lihku bargui!

